

Not available for publication
before 1 p.m. on 10 December,
2025.

Check against delivery

THE NOBEL PEACE PRIZE

Nobelforedraget

av

Nobelpristakeren for 2025

María Corina Machado

Representert av

Ana Corina Sosa Machado

Oslo, 10. Desember, 2025.

Copyright © The Nobel Foundation, Stockholm, 2025.

General permission is granted for the publication in newspapers in any language.
Publication in periodicals or books, or in digital or electronic forms, otherwise than in summary,
Requires the consent of the Foundation. On all publications in full or in major parts the
above underlined copyright notice must be applied.

Deres Majesteter, Deres Kongelige Høyheter, ærede medlemmer av Den Norske Nobelkomité, verdensborgere, mine kjære venezuelanere:

Jeg er kommet hit for å fortelle dere en historie: historien om et folk og deres lange marsj mot frihet.

Denne marsjen bringer meg hit i dag, som én stemme blant millioner av venezuelanere som har reist seg enda en gang for å gjenerobre den fremtiden som alltid har vært deres.

Venezuela ble til gjennom dristighet, formet av folk og kulturer som ble tvunnet sammen. Fra Spania arvet vi et språk, en kultur og en tro som smeltet sammen med våre forfedres urfolks- og afrikanske røtter.

I 1811 skrev vi den første grunnloven i den spansktalende verden, en av de tidligste republikanske konstitusjonene på Jorden, som stadfestet den radikale tanken om at hvert eneste menneske er bærer av en suveren verdighet. Denne grunnloven lovfestet statsborgerskap, individuelle rettigheter, religionsfrihet og maktfordeling.

Våre forfedre bar friheten på sin rygg. De krysset et helt kontinent, fra bredden av Orinoco-elven til de høye fjellene ved Potosí, for å bidra til å bygge samfunn med frie og likeverdige borgere, ut fra overbevisningen om at frihet aldri er fullstendig med mindre den deles. Helt fra begynnelsen trodde vi på noe enkelt og svimlende stort: at alle mennesker er født til å være frie. Den overbevisningen ble vår nasjonale sjel.

I det tjuende århundret åpnet jorden seg: i 1922 strømmet det ut enorme mengder olje fra en oljebrønn i La Rosa i hele ni dager. *El Reventón* var en fontene av olje og muligheter.

I fredstid forvandlet vi den plutselige rikdommen til en motor for kunnskap og fantasi. Gjennom våre forskeres kreativitet utryddet vi sykdommer. Vi bygget universiteter som fikk global prestisje, museer og konsertsaler, vi sendte tusenvis av unge venezuelanere til utlandet på stipend, i tillit til at frie sinn ville komme tilbake som transformasjon. Våre byer lyste av den kinetiske kunsten til Cruz-Diez og Soto.

Vi smidde stål, aluminium og vannkraft – et bevis på at Venezuela kunne bygge alt det landet våget å forestille seg.

Venezuela ble også et tilfluktssted.

Vi åpnet armene for migranter og landflyktige fra alle verdenshjørner: spanjoler på flukt fra borgerkrigen, italienere og portugisere på flukt fra fattigdom og diktatur, jøder etter Holocaust, chilenerne, argentinere og uruguayanere på flukt fra militærregimer, kubanere som flyktet fra kommunismen, og familier fra Colombia, Libanon og Syria som søkte fred.

Vi ga dem hjem, skoler og trygghet.

Og de ble venezuelanere.

Dette er Venezuela.

Vi bygget et demokrati som ble det mest stabile i Latin-Amerika, og friheten foldet seg ut som en kreativ kraft.

Men selv det sterkeste demokrati svekkes når innbyggerne glemmer at frihet ikke er noe vi venter på, men noe vi blir.

Det er et bevisst, personlig valg, og summen av disse valgene danner den samfunnsetikken som må fornyes hver eneste dag.

Konsentrasjonen av oljeinntekter i staten skapte perverse insentiver: den ga regjeringen enorm makt over samfunnet, som ble til privilegier, nepotisme og korrupsjon.

Min generasjon ble født i et levende demokrati, og vi tok det for gitt. Vi trodde at friheten var like evigvarende som luften vi pustet inn. Vi verdsatte våre rettigheter, men vi glemte våre plikter.

Jeg ble oppdratt av en far hvis livsverk – å bygge, å skape, å tjene – lærte meg at å elske dette landet betydde å ta ansvar for dets fremtid.

Da vi endelig innså hvor skjøre institusjonene våre hadde blitt, ble en mann som en gang hadde ledet et militærkupp for å styrte demokratiet, valgt til president. Mange trodde at karisma kunne erstatte rettsstaten.

Fra 1999 og fremover demonterte regimet demokratiet vårt: det brøt grunnloven, forfalsket historien vår, korrumperte militæret, rensket ut uavhengige dommere, sensurerte pressen, manipulerte valg, forfulgte dissidenter og raserte vårt ekstraordinære biologiske mangfold. Oljerikdommen ble ikke brukt til å løfte, men til å binde fast.

Vaskemaskiner og kjøleskap ble delt ut på tv til familier som bodde på jordgulv, ikke som tegn på fremgang, men som skuespill.

Leiligheter som var ment som sosialboliger, ble delt ut til noen få utvalgte, som betinget belønning for lydighet.

Og så kom fallitten:

Uanstendig korrupsjon; historisk plyndring. Under regimets styringstid har Venezuela mottatt mer oljeinntekter enn i hele forrige århundre sammenlagt. Og alt ble stjålet.

Oljepengene ble et verktøy for å kjøpe lojalitet i utlandet, mens kriminelle og internasjonale terrorgrupper infiltrerte staten hjemme.

Økonomien kollapset med mer enn 80 %.

Fattigdommen oversteg 86 %.

Ni millioner venezuelanere ble tvunget til å flykte.

Dette er ikke statistikk, det er åpne sår.

I mellomtiden skjedde noe dypere og mer destruktivt. Det var en metode valgt med hensikt: splitte samfunnet etter ideologi, rase, opprinnelse og levemåte; egge venezuelanere til å mistro hverandre, til å tvinge hverandre til taushet, få oss til å se fiender i hverandre. De holdt oss i et kvelende grep, de tok oss til fange, de drepte oss, de tvang oss i eksil.

I nesten tre tiår hadde vi kjempet mot et brutalt diktatur.

Og vi hadde prøvd alt: dialoger – som ble forrådt, protester fra millioner av mennesker – som ble brutalt slått ned, valg – som ble pervertert.

Alt håp brøt sammen og troen på noen form for fremtid føltes umulig. Enhver forestilling om endring syntes enten naiv eller vanvittig. Umulig.

Men likevel, fra dypet av denne fortvilelsen utløste en handling, som virket beskjeden, nesten rent formell, en kraft som endret vår historie.

Vi bestemte oss, mot alle odds, for å gjennomføre et primærvalg. En usannsynlig, opprørsk handling. Vi valgte å stole på folket.

For å gjenoppdage hverandre, reiste vi langs veier og stier i et land med bensinmangel, daglige strømbrydd og sammenbrydd i kommunikasjonene. Med forbud mot å annonsere, uten penger og uten medier som var villige til engang å nevne våre navn, krysset vi landet, bevæpnet kun med overbevisning. Jungeltelegrafen ble vårt nettverk av håp, og ryktene spredte seg raskere enn noen valgkamp. Fordi vårt ønske om frihet var levende sterkt i oss.

Den tvungne migrasjonen som var ment å splitte oss, forente oss i stedet om et hellig mål: å gjenforene familiene våre i vårt eget land. Besteforeldre betrodde meg sin største frykt: å dø før de fikk møte barnebarna sine i utlandet; små jenter, med stemmer for spede til å bære en slik sorg, tigget meg om å bringe tilbake mødre og søsken som var spredt over alle kontinenter. Vår smerte smeltet sammen til ett hjerteslag: få barna våre hjem, nå.

I mai 2023, i en liten by kalt Nirgua, kom en lærer ved navn Carmen bort til meg under en demonstrasjon. Hun fortalte at hun tilfeldigvis hadde truffet sin Jefa de Calle, en av regimets agenter som var tildelt lærerens kvartal for å bestemme, hus for hus, hvem som skulle motta en månedlig matrasjon og hvem som skulle straffes med sult.

Carmen ble sjokkert over å se denne regimets lokale håndhever i demonstrasjonen og spurte: «Hvorfor er du her?» La Jefa de Calle svarte: «Min eneste sønn, som flyktet til Peru, ba meg om å være her i dag. Han sa at hvis du vinner, vil han komme hjem. Fortell meg hva jeg skal gjøre.»

Den dagen beseiret kjærligheten frykten.

To uker senere nådde vi Delicias, en liten landsby som var fullstendig slukt av colombianske geriljasoldater og narkotikasmuglere, hvor du ikke kan selge en kylling engang uten kriminell tillatelse. Ingen kandidat hadde vært der siden 1978.

Da vi klatret opp fjellsiden, så jeg venezuelanske flagg vaie fra hvert eneste fattigslige hus. Naivt spurte jeg om det var nasjonal helligdag. Noen hvisket: «Nei. Her holdes flagget skjult. Det er farlig å vise det frem. I dag heiste folk det for å takke dere for at dere våget å komme. Dere vil dra herfra... men vi vil bli igjen, identifisert.»

Hele familier sto opp mot de væpnede gruppene som styrte livet deres. Og da vi sang nasjonalsangen sammen, kom selvstendigheten tilbake i et enkelt, skjørt, trassig kor.

Den dagen beseiret motet undertrykkelsen.

Våre samlinger ble intime møter mellom tusenvis av mennesker.

Vi omfavnet hverandre, vi gråt, vi ba.

Vi forsto at vår kamp var mye større enn en ren valgkamp.

Den var en etisk kamp: kampen for sannheten.

Eksistensiell: kampen for livet.

Åndelig: kampen for det gode.

Med mindre enn ett år igjen til presidentvalget, måtte vi forene alle demokratiske krefter og gjenopprette tilliten til det å stemme. Primærvalget ble det momentet: en selvorganisert innsats fra sivilsamfunnet, som bygget et landsdekkende nettverk av borgere ulikt noe Venezuela noensinne hadde sett.

Den 22. oktober 2023, mot alle odds, våknet Venezuela.

Diasporaen, en tredjedel av nasjonen vår, krevde sin rett til å stemme.

Sønnen som hadde reist, stemte sammen med moren som ble igjen.

Køene strakte seg over flere kvartaler. Valgdeltakelsen var så overveldende at stemmesedlene tok slutt. Vi stolte på folket, og de gjengjeldte vår tillit.

Det som begynte som en mekanisme for å legitimere landets ledelse, ble til gjenfødselen av en nasjons tillit til seg selv. Den dagen fikk jeg et mandat: et ansvar som gikk utover enhver individuell ambisjon. Jeg følte meg ydmyk og dypt bevisst den vekten jeg var blitt betrodd.

Truet av denne sannheten, forbød regimet meg å stille som kandidat i presidentvalget. Det var et hardt slag, men mandatene tilhører folket.

Så vi begynte å lete etter en annen kandidat som kunne ta min plass.

Edmundo González Urrutia meldte seg: en rolig og modig tidligere diplomat. Regimet trodde at han ikke utgjorde noen trussel.

De undervurderte millioner av borgeres faste besluttsomhet – et pluralistisk, levende samfunn som, i alt sin mangfoldighet, fant samhold i et felles mål. Lokalsamfunn, politiske partier, fagforeninger, studenter og det sivile samfunn sto sammen og virket som én kraft, slik at nasjonens stemme kunne bli hørt.

Det var tre måneder igjen til valgdagen, og nesten ingen hadde hørt navnet hans før.

Men stemmer var ikke nok; vi måtte også forsvare dem. I over et år hadde vi bygget opp infrastrukturen for å gjøre det:

600 000 frivillige fordelt på 30 000 valglokaler, apper for å skanne QR-koder, digitale plattformer, callcentre for diasporaen. Vi sendte ut skannere, Starlink-antennener og bærbare datamaskiner, gjemt i biler lastet med frukt, til de mest avsidesliggende kriker og kroker i landet. Teknologi ble et verktøy for frihet.

Hemmelig valgopplæring ble organisert ved daggry på bakrom i kirker, på kjøkken og i kjellere, med trykket materiell som ble fraktet gjennom Venezuela som om det var smuglergoods.

Endelig kom valgdagen den 28. juli 2024. Allerede før sola sto opp snirklet lange køer seg rundt kvartalene. Et stille, skjelvende håp fylte luften. Vår sporing i sanntid viste hvordan valgdeltakelsen steg i alle delstater og byer. Og så begynte valgprotokollene – de berømte *actas*, det hellige beviset på folkets vilje – å komme inn: først via telefon, deretter WhatsApp, så skannet, deretter fotografert, og til slutt fraktet for hånd, med muldyr, til og med med kano.

De kom fra alle kanter, en eksplosjon av sannhet, fordi tusenvis av borgere risikerte sin frihet for å beskytte dem.

Konfrontert med vår overveldende seier, utstedte regimet en desperat ordre: soldater skulle utvise våre frivillige fra stemmelokalene og hindre dem i å motta de originale protokollene, slik de hadde rett til etter loven.

Men soldatene nektet å adlyde.

Edmundo González vant med 67 % av stemmene, i alle delstater, alle byer, alle landsbyer.

Hver eneste protokoll fortalte den samme historien.

I løpet av få timer ble de digitalisert og publisert på et nettsted slik at hele verden kunne se.

Diktaturet svarte med terror.

2500 mennesker ble kidnappet, forsvunnet, torturert.

Hjem ble merket.

Hele familier tatt som gisler.

Prester, lærere, sykepleiere, studenter, alle som delte en valgprotokoll, ble jaktet på.

Dette er forbrytelser mot menneskeheten, dokumentert av FN. Statsterrorisme, brukt for å begrave folkets vilje.

Noen av de over 220 barna som ble arrestert etter valget, fikk elektrosjokk, de ble slått og kvalt til de gjentok den løgner regimet trengte: falske tilståelser om å ha blitt betalt av meg for å protestere. Kvinner og jenter i fengsel blir nå tvunget til seksuelt slaveri, og må tåle overgrep i bytte mot et familiebesøk, et måltid eller muligheten til å dusje.

Likevel ga det venezuelanske folket ikke opp.

I løpet av disse siste seksten månedene der vi har levd klandestint, har vi bygget nye nettverk for sivilt press og disiplinert ulydighet, og forberedt Venezuelas ordnede overgang til demokrati.

Slik har vi kommet frem denne dagen, en dag som bærer ekkot av millioner som står på terskelen til frihet.

Denne prisen bærer i seg en dyp betydning; den minner verden om at demokrati er avgjørende for fred. Og mer enn noe annet er det vi venezuelanere kan tilby verden, denne lærdommen vi har smidd under denne lange og vanskelige reisen: at for å ha demokrati, må vi være villige til å kjempe for frihet. Og frihet er et valg som må fornyes hver dag, målt med vår vilje og vårt mot til å forsvare den.

Av denne grunn overskrider Venezuelas sak våre grenser. Et folk som velger frihet, bidrar ikke bare til seg selv, men til hele menneskeheten.

Vi oppnår frihet bare når vi nekter å vende ryggen til oss selv, når vi konfronterer sannheten direkte, uansett hvor smertefull den er, når kjærligheten til det som virkelig betyr noe i livet, gir oss styrke til å holde ut og til å seire.

Bare ved å følge disse indre merkesteinene – denne livsnødvendige integriteten – kan vi heve oss opp for å møte vår skjebne. Bare da blir vi den vi virkelig er, i stand til å leve et liv som er verdt å leve.

Under denne marsjen mot frihet har vi oppnådd dyp visshet i sjelen – sannheter som har gitt livet vårt en dypere mening og forberedt oss på å bygge en stor fremtid i fred.

Derfor er fred i siste instans en kjærlighetshandling.

Denne kjærligheten har allerede satt vår fremtid i bevegelse.

Venezuela vil puste igjen.

Vi vil åpne fengselsdørene og se tusener av mennesker som er urettmessig fengslet gå ut i det varme sollyset, og endelig bli omfavnet av dem som aldri sluttet å kjempe for dem.

Vi vil se bestemødre ta barnebarna på fanget for å fortelle dem historier, ikke om fjerne forfedre, men om deres egne foreldres mot.

Og vi vil se våre studenter diskutere ideer lidenskapelig og uten frykt, med stemmer som endelig kan heves i frihet.

Vi vil klemme hverandre igjen. Forelske oss igjen. Høre gatene våre fylles av latter og musikk. Alle de enkle gledene som verden tar for gitt, vil bli våre igjen.

Mine kjære venezuelanere, verden beundrer det vi har oppnådd. Og snart vil den være vitne til et av de mest bevegende synene i vår tid: våre kjære som kommer hjem – og jeg vil igjen stå på Simón Bolívar-broen, den samme broen hvor jeg sto og gråt sammen med de tusener som var i ferd med å forlate landet, og ønske dem tilbake til det lysende livet som venter oss.

For til syvende og sist har vår reise mot frihet alltid levd i oss. Vi vender tilbake til oss selv. Vi vender hjem.

La meg hedre heltene på denne reisen:

Våre politiske fanger, de forfulgte, deres familier og alle som forsvarer menneskerettighetene; de som ga oss ly, mat og risikerte alt for å beskytte oss; journalistene som nektet å tie, kunstnerne som bar vår stemme; mitt eksepsjonelle team, mine mentorer, mine politiske og sosiale medaktivister; lederne rundt om i verden som sluttet seg til og forsvarte vår sak; mine tre barn, min elskede far, min mor, mine tre søstre, min modige og snille ektemann,

som alle har støttet meg gjennom hele mitt liv og, fremfor alt, de millioner av anonyme venezuelanere som risikerte sine hjem, sine familier og sitt liv – av kjærlighet.

Denne æren tilhører dem.

Denne dagen tilhører dem.

Fremtiden tilhører dem.

Takk.